

el vocabulari antic i heretat de les llengües indoeuropees del Nord i Centre-Est d'Europa un element *BRST-/BROST-* (potser amb *BR-* més que amb *B-* indoeuropea), més persistent que enlloc en eslau però també en germànic i probablement no estrany al cèltic i d'altres, amb totes les quals tingué gran afinitat el lèxic dels sorotaptes (sovint amb el balto-eslau com hem vist repetidament), on tindria un valor nominal i un significat afins als conservats tan bé per l'eslau.

DERIV.: *Brostar*, certament derivat de *brosta* (i no pas verb troncal d'aquest, veg. supra) [1752: «bestiar de llana que sia trobat rosech ['que rosegui'] figueras *brostadas* ---», Daniel Recasens, *Secuïta*, p. 63]; usat pels millors escrs. Renaix.: «l'amor em menà a la glòria: / un fullatge d'illusions / *brostà* dins ma fantasia» (Marian Aguiló, tercer quart S. XIX, *Antol. Poèt.*, 1975, p. 129; cita d'*Atl.*, supra; «per entre'ls grisos olivars de brocam ressec --- hi va nàixer venturer un ullastret, qui aviat va *brostar* y créixer aprofitant-se de les relles que se donaven als altres arbres», Joan Rosselló de Son Fortesa, *Manyoc de Fr. Mall.*, p. 15; «la flor ja munta de David / que de Jessé l'arrel *brostà*, / ja es torna ceptre el tany florit / qui l'univers dominarà», Costa i Llobera (*Misc. Prat de la Ribera* I, 284); 224; Ga. Girona, *Seïdia*, des del català del Maestrat s'estén també a l'aragonès limítrof («el espígol lo arrancan en cuanto está *brostado* para sacar la esencia» anoto a Olocau del Rei, 1961); *brostada* [Amengual; *AlcM*].

Brostam 'conjunt de brosta' (de l'olivera, *Butlletí de Dial. Cat.* x, 106); *brostamenta*. *Brostassa*. *Brostatge* [«--- a l'herbatge / baixàvem a esbargir-nos al borbolleig d'un riu, / de tarongines, sàlides florides y *brostatge*, / als cisnes d'ales blanques emmanllevant lo niu», *Atl.* vi, 17c]. *Brosteguera*. *Brostejar* [Amengual], *brostejada*. *Brostim*; *esbrostimar*. *Brostó* [DÀg.]. *Embrostar* men. 'cobrir una pila de carbó amb emborrim i una gruixa de branquilló trossejat' (*CostManc.* I, 123).

¹ Val a dir que tots dos són hapax de sengles pasatges en vers discutits pels filòlegs: PSW I, 168-169, i Rayn. II, 264. El de *brost*, que hom ha atribuït a Guiraut de Bornelh, sembla discutible que Levy l'expliqui bé; el de *brosta* es deu a una esmena de Tobler i hi van d'acord dos especialistes com ell i Levy; sembla el més fundat i tanmateix no trobo que el context sigui ben clar. Pitjor el del verb *brostar* «brouter, manger» (PDPF) (que Rayn. funda en un altre hapax atribuït a Peire Cardenal, del qual no diu res el PSW, que presenta grans estranyeses en el context i sembla decididament contenir alguna corruptela textual). D'aquest cal evidentment prescindir-ne; la resta necessita més esclarament. — ² És el que es fa en general, des de M-L. (REW, 1344); així *AlcM*, etc.; hom arriba per això fins a imaginar un ags. *brustian* (Mistral), enterament arbitrari. D'altres com Diez, Gamillscheg, guarden silenci o cerquen altres etimologies germàniques fonèticament impossibles: en tot cas cal separar de BROT-BROTAR i la seva família, incon-

ciliables fonèticament amb la nostra. — ³ Berneker, *Slavisches Etymologisches Wörterbuch*, 1908, p. 91, s. v. *brüstī*, com a eslau comú (si bé perdut en rus i no testificat en paleoeslau).

BROT, del gòt. *BRŪT id. (germà de l'a-al. ant. *broz* id.), mot emparentat amb l'al. *sprosse* id., angl. *sprout* 'brotar'. □ 1.^a doc.: c. 1310-20, Jafuda Bon-senyer, 91: «Diu lo savi: bella cara és senyal de fran-quea, axí com los bons *brots* son senyal de fruyt»; i el verb *brotar*, ja S. XIII.

«Donà-m planter / e sementer, / de bàlsem *brots*: / Enguadí¹ tots / vinya-n plantam» en el v. 15193, *Spill*, de Jaume Roig. Amb el *brot de taronger* que arrenca Alcides (*Atl.*), el *brot de gerda tarongina* (Canigó) Verdaguer rememora fortament el mot als escriptors moderns. Dins el feix de nocions i el repertori més usual de frases figuren els «brots de arn» [mena d'arç] de Jo. Esteve (*Liber Eleg.*, C4ra); «los *brots* nous: *germen*; los *brots* ab fruyta: *termes*; los *brots* que naxen a la soca o *rebrotims*: *tolo*; los fillols o *rebrotos*», OPou, *ThPu.* (1575, p. 60); «els *brots d'un arbre*» que en el Pallars com pertot s'estenen als de moltes parts però especialment als que rebroten d'una soca tallada (Esterri de Cardós, Tor, 1934); per a la distinció sinonímica entre *brot*, *rebrot*, *tany*, *bordall*, *ull*, *lluc* i *candela*, veg. Jq. Ruyra, O. C., 851-852. Ultra el català ha donat també oc. *brot* «brout, pousse», genov. *broto*, cast. *brote*² id. (sense relació amb el fr. *brouter*, fr. ant. *brost*, per al qual veg. BROSTA).

La forma precisa en gòtic degué ser *BRŪT (no *bruts* com en REW, FEW, *AlcM*), vist que l'a-al. ant. *broz* és neutre. Gamillscheg (RFE XIX, 229, i R. Germ. I, 376) prefereix partir del verb *brotar* i derivar aquest d'un gòt. *brutón; tanmateix a l'a-al. mj. *briezen*, *erbriezen* 'brotar', ags. *brēotan* (més aviat 'rompre'), correspondria si de cas gòt. *briutan: tot plegat és de la mateixa família germànica, però el resultat fonètic d'una forma amb aqueix diftong no deuria ser aquest en romànic. És desenraonada i sobra discutir-la, l'etimologia ABORTARE de GDiego. Més seriós és l'intent de Schuchardt (*Roman. Et.* II, 209): estaria respecte de *barbotar* en una relació paral·lela a la de *borbollar* amb el fr. *bruiller* i el cat. BROLLAR (veg. però aquest article), o sigui creació expressiva; però això té menys versemblança general, i obligaria a suplir masses escalons intermedis i massa hipotètics.

DERIV.: *Brotar* [«e en lo ver *broten*, florexen e ramen los arbres», Llull, *Merav.* I, 139; «no faces alguna cosa follament, per tal que no torn a créixer e *brotar* novellament lo pecat passat», B. Oliver, *Excitatori*, NCl., 54; «Provença creix per veure *brotar* ses Illes d'Or», *Atl.* VII, p. 184]; potser derivat només romànic però en tot cas no gaire menys antic que el primitiu: comú amb oc., cast. i port. *brotar*; *brostada* [1344; escrs. Renaix.: *DBal.*, *DÀg.*, *AlcM*]; *brostament* [S. xv, *DBal.*]; *brostani* [Verdaguer]. *Brostejar* (*DÀg.*). *Brostim* [1884, N. Oller: «en arribant a casa,